

Sygn. akt: WO 1/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Błuś (przewodniczący, sprawozdawca)
SSN Marian Buliński
SSN Andrzej Tomczyk

w sprawie K.P. skazanego za przestępstwo określone w art. 304 § 3 k.k. z 1969 r., po rozpoznaniu w Izbie Wojskowej na posiedzeniu w dniu 17 marca 2016 r. wniosku prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgu Wojskowego [...] z dnia 22 lutego 1982 r.

- 1. wznawia postępowanie w sprawie K. P. zakończone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgu Wojskowego [...] z dnia 22 lutego 1982 r.;**
- 2. uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. umarza postępowanie w sprawie;**
- 3. kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgu Wojskowego [...] z dnia 22 lutego 1982 r., K. P. został skazany za przestępstwo określone w art. 304 § 3 k.k. z 1969 r., polegające na tym, że:

„pełniąc służbę jednostce w zmilitaryzowanej – Kopalni Węgla Kamiennego w W., w celu trwałego uchylania się od tej służby i opuszczania terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, wspólnie z V. J. i J. B., w dniu 16 stycznia 1982 r. ok. godz. 24:00 w m. G., bez wymaganego pozwolenia przekroczył granicę państwową Polski do Czechosłowacji”.

Za tak opisane i zakwalifikowane przestępstwo na podstawie art. 304 § 3 k.k. z 1969 r. przy zastosowaniu art. 4 ust. 1 i 4 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o postępowaniach szczególnych w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego (Dz.U. Nr 29, poz. 156) K.P. wymierzono karę trzech lat i sześciu miesięcy pozbawienia wolności oraz karę dodatkową pozbawienia praw publicznych na okres dwóch lat, jak również wymierzono opłaty i zasądzone od wymienionego koszty postępowania.

W dniu 7 marca 2016 r. do Sądu Najwyższego – Izby Wojskowej wpłynął wniosek prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej o wznowienie postępowania zakończonego opisanym wyrokiem.

Wniosek ten, oparty na podstawie art. 540 § 2 k.p.k., zawiera żądanie wznowienia postępowania w opisaney sprawie, uchylenia zaskarżonego wyroku oraz umorzenia postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.

W uzasadnieniu wniosku podniesiono, że do żądania wznowienia postępowania w sprawie K. P. uprawnia treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 marca 2011 r. (sygn. akt: K 35/08), którym Trybunał Konstytucyjny uznał za niezgodny z Konstytucją, m.in. dekret z dnia 12 grudnia 1981 r. o postępowaniach szczególnych w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego, który wprowadzał tryb doraźny,

obligatoryjność stosowania tymczasowego aresztowania, pozbawiał prawa do zaskarżenia wyroku w drodze zwyczajnych środków odwoławczych, a także zawierał przepisy materialno-prawne „zaosttrzające kary wymierzane w postępowaniach karnych oraz obligujące sąd do orzekania kary dodatkowej pozbawienia praw publicznych”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Jak to już wskazano w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2015 r. (sygn. akt: WO 8/15, Legalis nr 1274411), Trybunał Konstytucyjny w przywoływanym wyroku umorzył postępowanie w zakresie badania zgodności uchwały Rady Państwa z dnia 12 grudnia 1981 r. w sprawie wprowadzenia stanu wojennego ze względu na bezpieczeństwo państwa (Dz.U. Nr 29, poz. 155) z art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w związku z art. 8 ust. 2 i 3 oraz art. 31 ust. 1 Konstytucji PRL ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku. Postanowieniami tej uchwały (§ 2 pkt 5) Rada Państwa rozszerzyła stosowanie w czasie obowiązywania stanu wojennego (obowiązujące wówczas jedynie w czasie wojny) odpowiednich przepisów działu IX rozdziału 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony PRL (w brzmieniu opublikowanym w Dz.U. z 1979 r., Nr 18, poz. 111) w zakresie odpowiedzialności karnej, w tym przepisu art. 234 stanowiącego m.in., że osoby pełniące służbę w obronie cywilnej lub w jednostkach zmilitaryzowanych albo do niej powołane ponoszą odpowiedzialność karną za przestępstwa popełnione w związku z tą służbą według przepisów odnoszących się do żołnierzy w czynnej służbie wojskowej. W ten sposób wykreowano podstawę odpowiedzialności karnej K. P. za porzucenie służby i przekroczenie granicy Państwa.

Powyższe wywody wskazują jednoznacznie, że podstawa skazania K. P. – art. 304 § 3 k.k. z 1969 r. nie była objęta przywoływanym wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego. Jednocześnie jednak nie mogło ująć uwadze Sądu Najwyższego, że podstawą wymiaru kary dodatkowej, były przepisy dekretu uznanego za niezgodny z Konstytucją, a więc tym samym podstawa prawna wniosku o wznowienie postępowania wskazana została właściwie.

A skoro tak, należało stwierdzić, że zaistniały w sprawie okoliczności pozwalające na uznanie, iż zaskarżone orzeczenie zostało wydane na podstawie przepisu prawnego uznanego za niezgodny z Konstytucją, co powoduje, że Sąd Najwyższy zobligowany był do wznowienia postępowania, uchylecia zaskarżonego wyroku i – wobec podzielenia przez skład Sądu Najwyższego orzekającego w rozpoznawanej sprawie poglądu wyrażonego w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2013 r. w sprawie o sygn.: III KO 83/12 (OSNKW z 2013 r., z. 6, poz. 51) – umorzenia postępowania karnego na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.

kc